

communicatiestoornissen bij niet-aangeboren hersenletsel

In deze folder geven wij u als familielid of naaste informatie over communicatiestoornissen die kunnen ontstaan na niet-aangeboren hersenletsel en op welke manier een logopedist hierbij kan helpen.

Bij het communiceren speelt de rechterhersenhelft een belangrijke rol. De rechterhersenhelft kiest als het ware de juiste betekenis van woorden en zinnen in een gesprek. Ook emoties worden in de rechterhersenhelft verwerkt. Een beschadiging in de rechterhersenhelft kan dan ook leiden tot - onder andere - problemen in de communicatie. Er zijn stoornissen in de communicatie die direct opvallen en stoornissen die minder opvallend aanwezig zijn. Deze folder gaat voornamelijk over deze laatste groep.

Niet-aangeboren hersenletsel

Niet-aangeboren hersenletsel is een beschadiging in de hersenen die op latere leeftijd is ontstaan. De oorzaak van een rechterhersenhelftbeschadiging is meestal een beroerte (CVA = Cerebro Vasculair Accident), maar het kan ook door een hersentumor of ongeval worden veroorzaakt. De gevolgen van hersenletsel kunnen voor alle getroffen personen anders zijn. De gevolgen hangen onder meer af van de plaats van de beschadiging in de hersenen en de ernst van de beschadiging. Na niet-aangeboren hersenletsel kunnen zich communicatiestoornissen voordoen.

Veranderingen in de communicatie

Veranderingen die direct opvallen

Sommige veranderingen in de communicatie kunnen u direct opvallen. De patiënt kan bijvoorbeeld problemen hebben met het vinden van woorden, het vormen van correcte zinnen en het goed begrijpen van taal. Dit heet Afasie.

Ook kan er sprake zijn van Dysartrie. De patiënt heeft dan problemen in de uitspraak. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat iemand meer of minder praat dan voorheen, dat hij langzamer of juist sneller gaat praten of dat zijn klank is veranderd.

Veranderingen die niet direct opvallen

Daarnaast kunnen communicatieveranderingen ook minder opvallend aanwezig zijn. De patiënt spreekt dan gewoon vlot en verstaanbaar. Toch kunt u in dit geval wel degelijk ervaren dat de communicatie anders verloopt dan voorheen en dat er ongemakkelijke situaties ontstaan. Deze communicatiestoornissen worden meestal veroorzaakt door hersenletsel in de rechterhersen helft, de zogenaamde 'rechterhemisfeer taalstoornissen'.

Voorbeelden

communicatiestoornissen

Hieronder staan enkele voorbeelden van communicatiestoornissen die zijn ontstaan door hersenletsel in de rechterhersen helft. Deze kunnen los van elkaar of in combinatie voorkomen.

- De patiënt kan het moeilijk vinden gebruik te maken van algemene 'gespreksregels'. Dit kan zijn het maken van oogcontact, rekening houden met de voorkennis en de gemoedstoestand van de gesprekspartner en met het elkaar afwisselen in een gesprek.
- Het niet goed begrijpen van de onderliggende betekenis van een zin. Dit kan merkbaar zijn bij het gebruik van grapjes en spreekwoorden. De patiënt kan deze letterlijk opvatten.
- Het niet goed kunnen herkennen van gebruikte zinsmelodie of klemtonen. Een beleefd verzoek kan hierdoor door de patiënt als een bevel worden opgevat.
- Het niet goed kunnen herkennen of begrijpen van de emoties of gevoelens van de gesprekspartner. Het overbrengen van een emotie gebeurt veelal door het gebruik van zinsmelodie, klemtonen en gezichtsmimiek. De patiënt kan dit niet altijd goed herkennen of interpreteren.
- Het kan moeilijk zijn voor de patiënt om zijn emoties te uiten. Er kan sprake zijn van een monotone spraak en een vlakke gezichtsuitdrukking.
- Het niet goed kunnen volgen van een opbouw van een verhaal. De patiënt pikt wel losse onderdelen of details op. Het kan moeilijk zijn om het logische verband te zien en er een geheel van te maken. Hierdoor kan het moeilijk zijn de kern van het verhaal te begrijpen.

- De patiënt kan soms veel woorden nodig hebben om iets duidelijk te maken. Dit heet breedspakigheid. Hij vertelt niet relevante details en komt slecht tot de kern van het verhaal.
- De patiënt heeft een beperkt inzicht in zijn ziekte. Dit betekent dat hij moeilijk inziet wat zijn problemen zijn en er dus ook moeilijk op is aan te spreken.

Ook kan de communicatie beïnvloed worden door andere stoornissen die zijn ontstaan ten gevolge van niet-aangeboren hersenletsel, zoals:

- vertraagde informatieverwerking
- verminderde werking van het geheugen
- een ontremming van emoties.

Hulp van een logopedist

Als u vermoedt dat er communicatieproblemen zijn, kan een logopedist hulp bieden. De logopedist kan de specifieke problemen binnen uw situatie zo goed mogelijk in kaart brengen. Hij kan tips en adviezen geven over hoe u met deze problemen om kunt gaan. Als u de hulp van een logopedist wilt, kunt u contact opnemen met de afdeling Logopedie. De behandeling door een logopedist heeft als doel de communicatieproblemen te verbeteren. Na de opname kan de behandeling in revalidatiedagbehandeling in het OLVG worden voortgezet.

Vragen?

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, neemt u dan contact op met de afdeling Logopedie. Deze is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur via telefoonnummer (020) 599 28 73. U kunt ook een e-mail sturen naar logopedie@olvg.nl of de website www.olvg.nl raadplegen.

onze lieve vrouwe gasthuis
amsterdam

- locatie ijburg
ijburglaan 727
- locatie oosterpark
oosterpark 9
- locatie prinsengracht
prinsengracht 769

postadres
postbus 95500
1090 hm amsterdam

telefoonnummer
(020) 599 91 11

website
www.olvg.nl

algemene voorwaarden
op behandelingen in het olvg
zijn de algemene voorwaarden
van het olvg van toepassing
zie www.olvg.nl

Redactie en uitgave
Communicatie en Patiëntenvoorlichting
juli 2008/logopedie/301-482